

GRANSKNINGS- KOMMITTÉNS RAPPORT

ÅRSMÖTESHANDLINGAR
HALMSTAD 2016

AMNESTY
INTERNATIONAL

GRANSKNINGSKOMMITTÉNS RAPPORT TILL ÅRSMÖTET 2016

Under 2015 förlorade granskningskommittén (GK) och svenska Amnesty en högt värderad och saknad medlem. GK vill inleda med att rikta ett stort tack till Anna Dahlbäck. Anna var en mycket klartänt, strukturerad och analytisk person, som under ett flertal år drivit och utvecklat GK:s arbete.

Vid årsmötet 2015 valdes Anna Dahlbäck, Hanna Roberts, Nina Virkkala och Lisa Dahlberg till ledamöter i GK. Anna Dahlbäck fungerade som sammankallande fram till sin bortgång, varefter Nina Virkkala övertog rollen. Lisa Dahlberg blev därmed ordinarie ledamot i GK. Efter en dialog med valberedningen valde GK att tillfälligt förordna Erik Zachrisson som medlem i GK i oktober 2015. Erik har främst arbetat med granskningen av sektionen utifrån Frivilligorganisationernas Insamlingsråds (FRII) kvalitetskod, ett område där Erik har stor erfarenhet utifrån sitt tidigare uppdrag som general-sekreterare för FRII.

GK har under året 2015-2016 haft sex möten, samt kontakt via email och telefon. Kommittén har deltagit på sektionsstyrelsens och Fondstyrelsens möten, samt haft möten och kontakt med styrelse-ledamöter, sekretariatspersonal och revisorerna.

GK arbetar utifrån de direktiv som antagits av årsmötet (senast uppdaterade 2014). Under året har GK granskat sektionsstyrelsens och Fondstyrelsens protokoll och beslutsunderlag med utgångspunkt i stadgar och andra styrdokument, samt FRII:s kvalitetskod. Vi har även granskat uppföljningen av årsmötesbeslut och GK:s tidigare rekommendationer. Därutöver har GK följt upp och granskat den ekonomiska utvecklingen och budgetarbetet.

GK:s uppdrag innebär att i medlemmarnas intresse kontrollera att verksamheten bedrivs på ett riktigt och ändamålsenligt sätt. I början av verksamhetsåret diskuterade GK hur vi kunde synliggöra granskningskommittén mot medlemmarna. Vi valde att ha en informationstext i nyhetsbrevet Insats, som går ut till alla aktiva medlemmar, där vi uppmanade medlemmar att kontakta oss om de har synpunkter på Amnestys verksamhet.

Vi blev kontaktade av en medlemsgrupp under året, som hade ett klagomål på sekretariatet och hur de hanterar det ämnesområde gruppen valt att arbeta med. Efter att ha tittat närmare på den information gruppen delgav oss, och haft en dialog med sekretariatet, gjorde vi bedömningen att ärendet låg utanför GK:s uppdrag. Vi gjorde därför ingen fortsatt granskning av ärendet.

Sektionsstyrelsen och fondstyrelsen har fått se utkast till denna rapport och fått möjlighet att kommentera den.

För att göra GK:s uppdrag tydligare för läsaren har vi disponerat om rapporten från tidigare år, med utgångspunkt i GK:s direktiv.

1. SAMMANFATTNING OCH REKOMMENDATIONER

1.1 Svenska sektionen

Den svenska sektionen arbetar överlag på ett strukturerat och systematiskt sätt och ekonomin är god och välskött. Organisationen har vuxit i antal medlemmar och i omsättning på senare år, vilket ställer krav på att sektionens styrning och organisation utvecklas i samma takt för att inte bli ineffektiva. Sammantaget upplever GK att sektionen hanterar den utmaningen väl. Det har skett förbättringar i insyn och tillgång till information gentemot medlemmar, och GK är positiv till det kommande arbetet med förstärkning av sektionens medlemsdemokrati.

Utifrån GK:s granskning av sektionens verksamhet, rekommenderar vi sektionen att (inom parentes står en hänvisning till respektive rubrik i rapporten, där en mer utförlig beskrivning av rekommendationen finns):

- Efter ett internationellt rådsmöte sammanställa en rapport som följer upp sektionens årsmötesbeslut som berör rådsmötet, eventuella övriga frågor som sektionen har valt att driva och redogör för de rådsmötesbeslut som direkt berör sektionen (2.2.1).
- Utse en ansvarig befattning som bevakar respektive risk med allvarlighetsgrad "var vaksam, området bör bevakas" och uppåt, till den allvarligaste graden (2.3).
- Inkludera frågan om vad som krävs för att ett årsmötesbeslut kan anses verkställt i det kommande arbetet med förstärkning av den svenska sektionens medlemsdemokrati (2.4).
- Inkludera frågan om hur sektionen kan säkerställa att årsmötet fattar välformulerade beslut som är möjliga för styrelsen att verkställa, i ovan nämnda översyn av medlemsdemokratin (2.4).
- Tydligare koppla effektrapporten till vad just den svenska sektionen uppnått samt till sektionens nyckeltal för måluppfyllelse (4.2).
- Det kommande samarbetsavtalet mellan den svenska sektionen och Amnestyfonden inkluderar hur sektionen vill att fonden förhåller sig till kvalitetskoden, och inom vilka områden fonden förväntas genomföra åtgärder (4.3).
- Effekterna av fondens arbete omnämns i sektionens effektrapport eftersom det är sektionens insamlade medel som finansierar arbetet (4.3).

1.2 Amnestyfonden

Samttaget upplever GK att det skett en positiv förändring inom Amnestyfonden. De förändringar som gjorts i hanteringen av biståndsärenden har medfört att styrelsen har mer utrymme till strategiskt styrelsearbete, bland annat pågår diskussioner om övergripande policyfrågor och prioriteringar. Från och med 2016 kommer fonden att redovisa sin ekonomi utifrån Amnestys strategiska mål, vilket tydliggör kopplingen mellan fondens och sektionens arbete. Fonden har även på senare år gjort det möjligt för medlemmar att få en större insyn i verksamheten, utan att för dess skull göra avkall på den sekretess som råder kring enskilda biståndsärenden.

GK har inga konkreta rekommendationer till Amnestyfonden i år, men önskar en fortsatt dialog kring tillgång till information.

2. SVENSKA SEKTIONEN

GK har under året haft kontakt med sektionsstyrelsen och sekretariatet angående arbetet med FRII:s kvalitetskod (se avsnitt 4), ekonomi och verksamhetsstyrning, tillgång till information samt uppföljning av föregående års rapport.

Under 2015 har GK fortsatt att följa sektionens hantering av policyn om staters skyldigheter att respektera, skydda och uppfylla de mänskliga rättigheterna för personer som säljer sex, som rörelsen beslutade om på det internationella rådsmötet i augusti 2015. Vi upplever att det fanns en beredskap för att hantera kritik, besvikna medlemmar och medlemsavhopp samt att medlemmarna hölls uppdaterade både före och efter beslutet. GK har inga anmärkningar på hur frågan har hanterats från den svenska sektionens sida.

2.1 Ändamålsenlighet - kopplingen till svenska Amnestys syfte

I GK:s direktiv framgår bland annat att GK ska granska att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med stadgar, årsmötesbeslut och övriga dokument samt beslut som är styrande för verksamheten; att sektionens verksamhet är transparent och att sektionens verksamhet löpande utvärderas.

GK har under året granskat ett antal processer kring sektionens arbete med mål och syfte, framför allt arbetet i förhållande till den långsiktiga riktningen (se separat årsmöteshandling), de kommande planerna för perioderna 2016 och 2017-2019 samt sektionens deltagande i den internationella planeringsprocessen.

2.1.1 Strategiska mål och långsiktig planering

Under 2015 har rörelsen utvecklat den internationella planen för perioden 2016-2019. Svenska sektionsstyrelsen deltog i arbetet kring de strategiska målen under det internationella rådsmötet (ICM) i augusti. I övrigt har verksamhetsplanen för 2016 (som ska antas på styrelsens marsmöte) och för 2017-2019 (som arbetas fram under 2016) präglats av att Amnesty befinner sig i en övergångsperiod både nationellt och internationellt, då Amnestys nuvarande riktning 'Amnesty 2016' och de internationella och nationella planerna snart har nått sitt slut. Dessutom har sektionen under 2015 arbetat med ett nytt planeringssystem för förbättrad strategisk verksamhetsstyrning, ett arbete som kommer att fortsätta under 2016. Utifrån dessa båda förutsättningar anser GK att sektionen hanterar planeringsprocessen väl. Däremot tror vi att det återstår en del arbete innan styrelse och sekretariatet hittar den form som fungerar för båda parter, men vi ser inga större processmässiga hinder utifrån hur arbetet utvecklats hittills.

GK kan notera att styrelsen arbetat mycket aktivt med att föra ut diskussionen kring "Långsiktig riktning för svenska sektionen 2016-2027" i sektionen. Detta har skett i form av en omfattande konsultationsprocess i rörelsen under året som gått, genom skapandet av en referensgrupp, genom att diskutera frågan under årsmötesseminarium, på aktivistseminariet och verksamhetsmötet, under sekretariatets och styrelsens egna möten, distriktsträffar samt genom enkäter. Styrelsen lägger nu ett förslag till årsmötet 2016 om beslut om en långsiktig riktning för svenska sektionen 2016-2027. GK kan inte annat än berömma styrelsen för ett gediget utfört förarbete.

2.1.2 Utredning och utvärdering

Till decembermötet 2013 presenterades en rapport med 26 rekommendationer från utredningsgruppen om "styrelsens arbetsbörda och uppgifter" med uppgift att minska styrelsens arbetsbörda och göra dess arbete mer strategiskt och visionärt. Rapporten diskuterades både vid styrelsemötet och senare i styrelsens forum. Vid februari-mötet 2014 fattades beslut om att anta ett antal av rekommendationerna. Sedan dess har en mängd rekommendationer genomförts. Några har flyttats in i andra kommande utredningar och utvärderingar. Dessutom har en utvärdering av hela rapporten och dess syfte genomförts (vid årsskiftet 2015/16) och resultatet presenteras vid styrelsens marsmöte, där styrelsen föreslås "notera att förändringarna av styrelsens arbetssätt har minskat styrelsens arbetsbörda och att lägga rapporten om effekterna av styrelsens förändrade arbetssätt till handlingarna." GK har inget att anmärka på om processen kring styrelsens arbetsbörda.

En fråga som uppkom ur utredningen men som behandlades separat på årsmötet 2014 var frågan om arvodering/kostnadsersättning för förtroendevalda. Årsmötet beslutade "att inte arvoda sektionens styrelse; samt att uppdra åt sektionens styrelse att se över hur kostnadsersättning för förtroendevalda, särskilt för förlorad inkomst, kan bli mer användbar." En uppdragsgrupp genomförde en utredning som presenterades på styrelsens majmöte 2015. På mötet fastställde styrelsen att det är årsmötet som ska besluta om kostnadsersättningar till styrelsen och att utredningen var övergripande skriven, varför styrelsen uppdrog åt sekretariatet att ta fram ett underlag med konkretiserade förslag om kostnadsersättning till styrelsens decembermöte 2015. Detta har lett fram till ett årsmötesförslag om "kostnadsersättning för styrelsen som innehåller två modeller, ett med mindre förändringar av dagens kostnadsersättning och ett med arvode i form av en platt kostnadsersättning, samt två förslag på nivåer på maxtak på ersättning i enlighet med styrelsens diskussion." GK kan konstatera att styrelsen kommer att lägga fram ett förslag där arvodering ingår, trots att årsmötet har sagt nej till det, men anser att resonemanget till varför man gör detta kan motivera förslaget. I övrigt har vi inget att anmärka på processen.

I förhållande till det kommande arbetet med förstärkning av den svenska sektionens medlemsdemokrati, kan GK konstatera att detta är en utredning som har vuxit till att innefatta många viktiga frågor kring interndemokrati (till exempel arbetet med att utveckla distrikten) och årsmötet (till exempel utveckling av hur online-processer kan ske på årsmötet och hur man ska hantera årsmötesbesluten). GK noterar att utredningen är ambitiös och kommer att ta flera år att färdigställa. GK vill göra ett medskick till styrelsen om att inte låta denna översyn bli för stor och innefatta allt för många frågor, vilket kan leda till en otymplig process för sektionen, men inser också att många av frågorna hänger ihop och att det är bra att ta ett helhetsgrepp kring demokratifrågor.

GK har under året inte specifikt granskat hur sektionen arbetar med utvärderingar men kan notera att det finns ett antal större pågående eller kommande utvärderingar (till exempel kring medlemskommunikation och det kommande arbetet med förstärkning av svenska sektionens medlemsdemokrati), samt att styrelsen i anslutning till varje styrelsemöte utvärderar sitt eget arbete, vilket GK tycker är lovvärt.

2.2 Transparens - tillgång till information

Under året har vi särskilt fokuserat på frågan om tillgång till information och transparens gentemot medlemmarna. GK har granskat frågan i flera år och har bland annat tittat på hur information presenteras på medlemssidorna, samt möjligheten för en medlem att följa en viss fråga, ett beslut eller en åtgärd.

2.2.1 Det internationella rådsrådet

GK har tittat närmare på hur rapporteringen från det internationella rådsrådet (ICM) ser ut. Det senaste mötet hölls i augusti 2015, och inför det fattades ett antal beslut på årsmötet i maj, där styrelsen fick i uppdrag att driva en viss linje eller arbeta särskilt för en sakfråga på det internationella rådsrådet (ICM). På rådsrådet behandlades även policyn om staters skyldigheter att respektera, skydda och uppfylla de mänskliga rättigheterna för personer som säljer sex som många svenska medlemmar hade ett stort intresse av att följa. GK upplever att förarbetet och rapporteringen har fungerat bra. Generellt sett har det funnits mycket information via flera olika kanaler såsom medlemssidorna, mailutskick och Facebook, vilket är positivt. GK har dock haft svårt att följa vissa enskilda beslut från det svenska årsmötet och hur de hanterats på det internationella rådsrådet (exempelvis styrelsens förslag 2.1 om den långsiktiga riktningen). Informationen är spridd i olika dokument och till viss del kom den sent på året, så det kan vara svårt att få en samlad bild.

GK har haft kontakt med styrelsen och rekommenderat dem att i fortsättningen sammanställa en rapport som följer upp årsmötesbeslut och eventuella övriga frågor som sektionen har valt att driva, samt redogöra för de rådsrådesbeslut som direkt berör sektionen. Styrelsen har svarat att de planerar att ta ett helhetsgrepp om rapporteringen inför nästa internationellt rådsmöte. GK tar ändå med rekommendationen i rapporten så att den finns formellt dokumenterad och kan följas upp.

2.2.2 Hantering av öppna beslut och per capsulam-beslut

GK har de senaste åren granskat styrelsens hantering och redovisning av öppna (ej genomförda) beslut och så kallade per capsulam-beslut (beslut som fattats mellan mötena). Under 2015 har sektionen gjort flera förbättringar när det gäller möjligheten att följa ett beslut eller en åtgärd. Listan med öppna beslut är numera i ett nytt överskådligt format, där det även framgår vilka beslut som stängts, vilket har ökat spårbarheten betydligt. På styrelsens decembermöte beslutades att dokumentet med per capsulam-beslut, även ska innehålla en kort sammanfattning av diskussionen. När vi har deltagit på styrelsemöten har vi även noterat att styrelsen har ett medlemsperspektiv och tar hänsyn till hur beslutet ska kunna följas, vilket är positivt. Dessutom har styrelsen, i och med protokollet från januarimötet 2016, lagt till en lista över avslutade punkter i anslutning till protokollen, vilket ökar möjligheten för läsaren att följa frågorna som styrelsen behandlat klart. Eftersom vissa åtgärder infördes relativt nyligen rekommenderar vi kommande GK att fortsätta följa detta, men i övrigt är vi nöjda med hur sektionen har arbetat med denna fråga.

En relaterad men oberoende fråga som GK har börjat diskutera är styrelsens interna diskussionsforum (Styrelseforum). GK har inte tillgång till dessa diskussioner, och det är förståeligt och önskvärt att styrelsen har ett forum där den strukturerat kan diskutera frågor mellan styrelsemöten. En del underlag presenteras dock direkt i forum (utan att länkas på interna hemsidan) och dessa kan därmed inte granskas av GK. Granskningskommittén skulle vilja diskutera med styrelsen hur man både kan försäkra sig om att styrelsen behåller sina diskussionsmöjligheter och samtidigt ger GK någon form av inblick i underlagen/diskussionerna.

2.2.3 Medlemssidorna

Inför sin rapport till årsmötet 2014 fick GK ett löfte att medlemssidornas presentation av en mängd olika styrdokument under rubriken "Om Amnesty" skulle göras mer begriplig och överskådlig under våren 2014. GK tog därför inte med detta i sin rapport 2014. Eftersom detta fortfarande inte skett inför årsmötet 2015 rekommenderade GK i 2015 års rapport att de nationella styrdokumenterna delas

upp i ämnesområden. Inför årsmötet 2016 meddelar sekretariatet att det inte är tekniskt möjligt att göra några större förändringar på sidan, men avser att se över vad som är möjligt inom befintlig funktionalitet på sidan. Vi rekommenderar nästkommande GK att fortsätta att följa frågan.

2.3 Sektionens ekonomi och verksamhetsstyrning

Sektionens ekonomi är fortsatt god och välskött. Det finns inga stora budgetavvikelser förutom ett stort arv på ca 48 miljoner kronor som tillfallit sektionen. Arvet har medfört att sektionen detta år inte klarar SFI:s krav¹ på att minst 75 procent av intäkterna ska gå till så kallade ändamålskostnader, det vill säga användas till organisationens syfte. Tidigare år har sektionen hanterat obudgeterade intäktsökningar genom att ge ett större bidrag till den internationella rörelsen, men i år har de valt att avvakta med att besluta om hur arvet disponeras². GK har inga invändningar mot detta.

Sektionen har god kontroll på budgeteringen och på bedömningen av finansiella risker. Det görs en analys av av risken för att en intäktskälla ska minska eller försvinna, och en bedömning av om de behöver utvecklas eller möjligen avvecklas. Exempel på intäktskällor är medlemsavgifter, olika typer av gåvor, Amnestybutiken med mera. Sektionen har ett strukturerat och systematiskt arbetssätt både kring riskanalys och det närliggande området krishantering.

När det gäller krishantering har sektionen en krisgrupp som ska aktiveras när en kris inträffar. Gruppen har dokumenterade riktlinjer och checklistor, samt har kontaktlistor till relevanta personer/institutioner och utskickslistor till grupper som behöver informeras både internt och externt. Eftersom krishantering är ett område som planeras ses över under 2016, rekommenderar vi nästkommande GK att följa den processen.

Överlag gör sektionen ett grundligt arbete med riskanalysen och vi ser det som positivt att det finns en riskvärdering som ingår i sektionens reservkrav. (Det vill säga att värderingen av risker är kopplad till en uppskattning av vad risken skulle kunna kosta Amnesty om den inträffar. Beloppet ska finnas reserverat i balansräkningen.) I 2015 års riskanalys har dock det enskilda reservkravet per risk tagits bort och det framgår endast en totalsumma. Det totala reservkravet har ökat betydligt men det framgår inte varför eller om det analyserats av styrelsen.

GK rekommenderade i sin rapport 2015 att sektionen skulle förtydliga i riskrapporten vem som är ansvarig för bevakningen av de identifierade riskerna, och att det finns en handlingsplan ifall de inträffar. Sektionen har svarat GK att sekretariatets arbetsordning och beslutsgång reglerar vem som ansvarar för respektive risk, och att det presenterats en handlingsplan på styrelsens junimöte för de två högst värderade riskerna (som hade den näst högsta allvarlighetsgraden på en fyrgradig skala).

GK menar dock att det är lätt att något "faller mellan stolarna" om inte en ansvarig befattning utses för respektive risk. Det är fullt möjligt att det identifieras risker som överlappar flera funktioner på sekretariatet, eller inte hamnar inom ett definierat ansvarsområde. Exempelvis uppfattar inte GK hur risker i kategorin "rykte/trovärdighet" regleras av sekretariatets arbetsordning och beslutsgång. GK rekommenderar därför att sektionen i fortsättningen utser en ansvarig befattning som bevakar respektive risk med allvarlighetsgrad "var vaksam, området bör bevakas" och uppåt, till den allvarligaste graden.

FRII:s kvalitetskod (läs mer nedan under 4. FRII) ställer krav på att "styrelsen ska årligen ta ställning till en riskanalys och med utgångspunkt i den fastställa en organisationsövergripande riskhanteringsplan". Sektionen har en översiktlig handlingsplan i punktform, som främst består av åtgärder för att

---

1 Stiftelsen för Insamlingskontroll, läs mer på <http://www.insamlingskontroll.se/>

2 Läs mer om styrelsens resonemang i underlaget "Hantering av arv" samt §70 i protokollet till styrelsens oktobermöte 2015, <http://medlem.amnesty.se/styrelsemoten/oktobermotet-2015>

förebygga finansiella risker. Det anges även förebyggande åtgärder för risker med högre allvarlighetsgrad. Utöver detta har en separat handlingsplan tagits fram för de två högst värderade riskerna.

GK väljer i detta läge att inte ge någon uttrycklig rekommendation, utan önskar en fortsatt dialog för att förstå hur sektionen arbetar konkret med en organisationsövergripande riskhanteringsplan. Vi rekommenderar nästkommande GK att fortsätta dialogen med sektionen.

2.4 Uppföljning av beslut och föregående rapporter

Granskningskommittén har följt genomförandet av årsmötesbeslut från årsmötet 2015 och tidigare årsmöten.

GK har vid några tillfällen ansett att årsmötesbeslut inte är fullt genomförda och då rekommenderat styrelsen att återkalla beslutet eller genomföra ytterligare åtgärder.

GK noterar nu att sektionen kommer att genomföra en översyn av den svenska sektionens intern-demokratiska strukturer, i vad de kallar för "arbetet med förstärkning av den svenska sektionens medlemsdemokrati". Sekretariatet föreslår att översynen inkluderar frågan om när ett årsmötesbeslut kan anses genomfört. GK instämmer i det förslaget och rekommenderar styrelsen att inkludera frågan i översynen.

De årsmötesbeslut som GK tidigare har lyft fram som ofullständigt genomförda har generellt sett rört frågor som är svåra för den svenska styrelsen att påverka, eller varit formulerade på ett sätt som gjort dem svåra att uppfylla. Möjligen är detta en följd av att motioner inte längre bereds i beredningsgrupperna, utan har ersatts av påverkanstorgen. GK rekommenderar därför även att översynen inkluderar frågan om hur sektionen kan säkerställa att årsmötet fattar välformulerade beslut som är möjliga för styrelsen att verkställa.

2.4.1 Uppföljning av årsmötesbeslut 2015

GK har inget att anmärka på när det gäller genomförandet av årsmötesbeslut från årsmötet 2015.

2.4.2 Uppföljning av tidigare årsmötesbeslut

I 2015 års rapport tog GK upp ett antal beslut från årsmötet 2014 som dåvarande GK inte ansåg hade genomförts. I styrelsens uppföljning av årsmötesbeslut har den redogjort för de ytterligare åtgärder som har utförts. GK är i någon mån fortfarande tveksam till om vissa beslut kan anses verkställda. Vi inser dock att det bottnar i hur årsmötesbesluten är formulerade och att det är svårt att både genomföra dem och att avgöra när de kan anses fullgjorda.

GK kommer därför inte att på nytt uppmana styrelsen att fortsätta följa upp motionerna. Därmed stänger vi de öppna punkterna från vår rapport 2015, med undantag för utvärderingen av onlineval av förtroendevalda, där styrelsen lämnar beslutet öppet eftersom frågan kommer att ingå i arbetet med förstärkning av den svenska sektionens medlemsdemokrati. De punkter vi avslutar granskningen av är motionen om dödsstraff i USA (vår rubrik 1.6.1.2), motionen om arbetet med fångar i USA (1.6.1.3) samt motionen om regelverket för kostnadsersättning till förtroendevalda (1.6.1.4).

2.4.3 Uppföljning av GK:s tidigare rapporter

I de fall GK har kommentarer om åtgärderna kring en rekommendation från vår föregående rapport, har vi tagit upp det under respektive rubrik (till exempel riskanalyser under rubriken "Ekonomi och verksamhetsstyrning"). I övrigt anser GK att rekommendationerna från 2015 års rapport är genomförda.

Vi vill dock kommentera två tidigare rekommendationer:

GK har under några år granskat Amnestys registrering av personuppgifter. I rapporten 2015 såg GK ett behov av att förbättra kontrollen av aktiva grupper och distrikts register över medlemmar. GK rekommenderade styrelsen att tillse att aktivister informeras om registreringen av personuppgifter via aktivistportalen och i Insats, samt att informationen bör följas upp med ett telefonsamtal till några av de större specialgrupperna.

Sekretariatet har meddelat att de kommer att genomföra dessa insatser under januari-februari 2016. Vi rekommenderar kommande GK att följa upp att åtgärderna genomförts. I övrigt har GK inga anmärkningar kring sektionens hantering av personuppgifter.

GK föreslog dessutom i rapporten 2015 att jävkontrollerna av styrelsemedlemmar skulle kunna stramas upp, till exempel genom skriftliga jävsintyg/-anmälningar som biläggs ett styrelseprotokoll. Under 2015 har styrelsen antagit ett vägledande dokument om jäv som bifogas styrelsens arbetsordning inför varje junimöte (med den nyvalda styrelsen). Detta dokument, tillsammans med den protokollförda genomgång av potentiella jävsituationer för styrelseledamöterna, ser GK som fullt tillräcklig.

---

3. AMNESTYFONDEN

GK har under året deltagit på fondens styrelsemöten, träffat revisorerna samt haft möten med sekretariatet om fondens budget och ekonomi. Vi har främst fokuserat på de frågor som GK lyfte fram i 2015 års rapport: den nya arbetsfördelningen mellan sekretariatet och styrelsen, tillgång till information, prioritering av ärenden samt fonden och FRII (läs mer om fonden och FRII under rubriken 4. FRII).

GK noterar med tillfredsställelse att fondstyrelsen har börjat arbeta på en mer strategisk nivå och har påbörjat ett projekt där de diskuterar övergripande policyfrågor.

3.1 Ändamålsenlighet - kopplingen till Amnestyfondens syfte

Precis som med sektionen, har GK med utgångspunkt i sina direktiv granskat att Amnestyfondens verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt, i enlighet med stadgar, årsmötesbeslut och övriga beslut som är styrande för verksamheten; samt att verksamheten är transparent och löpande utvärderas.

3.1.1 Ny arbetsfördelning gällande ärendehantering

År 2014 hade en konsult i uppdrag att ta fram ett förslag på nya riktlinjer för fondstyrelsens arbete. Förslaget medförde att fondstyrelsen fick mer utrymme för strategiskt styrelsearbete. Utöver att bereda biståndsärenden, fattar sekretariatet från och med 2015 beslut om utbetalningar upp till vissa beloppsgränser. Sekretariatet har fått checklistor och instruktioner som ska säkerställa att besluten är i linje med Amnestys och Amnestyfondens policyer och riktlinjer. Styrelsen följer löpande vilka beslut som sekretariatet fattar och hur de dokumenteras i Amnestyfondens databas. Det är fortfarande fondstyrelsen som är ytterst ansvarig för de beslut som fattas. Sekretariatet redovisar de beslut som fattats på varje styrelsemöte och de protokollförs.

GK har följt hur den nya arbetsfördelningen fungerar i praktiken. Till en början var det fortfarande flertalet beslut som fattades av styrelseordföranden eftersom ansökningarna översteg de beloppsgränser som satts, men under hösten justerades beloppsgränserna. Nu uppskattas sekretariatet fatta beslut om två tredjedelar av ansökningarna. GK har inga anmärkningar på beslutsprocessen eller ärendehantering. Checklistorna både säkerställer att besluten fattas på rätt grunder och att de dokumenteras så att styrelsen kan följa processen bakom.

En farhåga som förra årets GK lyfte var att sekretariatets arbetsbörda skulle öka. Det har den gjort, men upplevs vara under kontroll.

Det som återstår att göra är en utvärdering av arbetsfördelningen, som är inplanerad under 2016. Vi rekommenderar kommande GK att följa upp utvärderingen.

3.1.2 Prioriterings- och policyfrågor

I både 2014 och 2015 års rapport har GK lyft frågan om att fonden behöver transparenta och klara riktlinjer för hur de ska prioritera bland ansökningar om de ökar. På senare år har bistånd via Amnestys Relief Programme ökat i omfattning och decentraliseringen av Amnestys internationella sekretariat förväntas bidra till ett ökat antal ansökningar.

Eftersom Amnesty Internationals nya regionkontor inte är fullt införda än, har det ännu inte skett något större ökning i antalet biståndsansökningar. När regionkontoren är fullt bemannade och nyanställd personal är mer insatta i frågorna kommer det sannolikt att komma fler ansökningar.

Fonden diskuterar prioritering både med personal från det internationella sekretariatet och internt i styrelsen. Fondstyrelsen har ett pågående projekt där de diskuterar övergripande policyfrågor där prioritering ingår. GK uppmuntrar denna process, och rekommenderar kommande GK att fortsätta följa den.

3.1.3 Utvärdering

GK har påbörjat en diskussion med fonden om hur fonden på ett mer övergripande plan kan utvärdera sin verksamhet, utöver den utvärdering av enskilda biståndsärenden som görs idag. GK har dock inga konkreta rekommendationer till fonden i nuläget, utan vi uppmanar kommande GK att fortsätta diskussionen.

3.1.4 Samarbetsavtal med sektionen

Amnestyfonden och den svenska sektionen har ett avtal som bland annat reglerar hur stor del av sektionens insamlade medel går till fonden. Det pågår en omförhandling av avtalet som GK har följt under året. GK har i dagsläget inget att anmärka på processen, men rekommenderar kommande GK att fortsätta att följa frågan.

3.2 Transparens och tillgång till information

GK har i sin rapport 2014 och 2015 påpekat att medlemmarnas möjlighet att få en inblick i fondens verksamhet är begränsad. Även om det naturligtvis behöver råda en sträng sekretess när det gäller enskilda biståndsärenden, finns det ingen orsak att inte vara öppen med information om fondens ekonomi och styrning. Information om fonden har varit svår att hitta på medlemssidorna och det har även funnits brister på den externa hemsidan.

Under hösten 2015 har Amnestyfonden fått en egen sida på medlemssidorna, som är lätt åtkomlig via huvudmenyn. När det gäller den externa hemsidan har ett arbete påbörjats för att göra fonden mer synlig där på olika sätt, som kommer att fortsätta under 2016. GK är nöjd med det som hittills gjorts och rekommenderar kommande GK att fortsätta att följa frågan.

GK har även påbörjat en diskussion om fortsatta förbättringar på detaljnivå kring exempelvis styrelseprotokoll och mötesreferat. Vi tar inte upp dem i detalj här i rapporten, utan överlåter åt kommande GK och fonden att fortsätta diskutera lämpliga åtgärder.

3.3 Amnestyfondens ekonomi och verksamhetsstyrning

Amnestyfondens ekonomi är fortsatt god och välskött utan några stora budgetavvikelser. GK är positiva till att fonden kommer att börja redovisa och rapportera sin ekonomi utifrån sektionens strategiska mål (det vill säga kategorisera kostnader för biståndsärenden utifrån vilket strategiskt mål de bidrar till). Vi är även positiva till att fonden kommer att börja arbeta med prognoser, för att få en bättre överblick över det ekonomiska läget.

---

4. FRII

Som medlem av Frivilligorganisationernas Insamlingsråd (FRII) är svenska sektionen av Amnesty International skyldig att följa FRII:s kvalitetskod³. Under 2015 gjordes en uppdatering och förenkling av koden så att den blev lättare att förstå och enklare att rapportera om. Amnestys senaste kodrapport skrevs i september 2014 och ges ut nästa gång i september 2016. Årligen ska dock enligt koden en så kallad effektrapport tas fram, se mer nedan.

GK har under året haft ytterligare kontakt med styrelsen och de ekonomiska revisorerna angående arbetsfördelningen mellan GK och revisorerna. Revisorerna kontrollerar att de nödvändiga styrdokumenterna existerar, men gör ingen bedömning av innehållet. I förra årets rapport var GK preliminärt av uppfattningen att det var GK:s uppgift att granska innehållet i styrdokument och deras ändamålsenlighet. GK har under 2015 fortsatt att arbeta utifrån den arbetsfördelningen, även om arbetssättet fortfarande är under utveckling. Vi ser för närvarande inget behov av att komplettera GK:s direktiv med hänsyn till FRII:s kvalitetskod.

³ Läs mer om FRII och koden på www.frii.se

4.1 FRII:s kvalitetskod

Kvalitetskodens sju kapitel innehåller mer än 50 olika krav på Amnesty vad gäller styrdokument, internkontroll, styrning av verksamheten och tillgång till information för medlemmar, givare och andra intressenter. Vår generella bild är att sektionen gör ett bra arbete med att tillämpa koden. GK har vid årets granskning gjort stickprov samt tittat på områdena riskanalys, krishantering, visselblåsning och effektrapporten. När det gäller riskanalys och krishantering kan ni läsa mer om under rubriken "Sektionens ekonomi och verksamhetsstyrning" ovan.

Ett av kvalitetskodens krav är att det ska finnas en dokumenterad beskrivning av hur organisationen arbetar för att motverka bedrägerier och andra oegentligheter. Det ska även finnas en beskrivning av hur personer inom och utanför organisationen anonymt ska kunna anmäla misstänkta oegentligheter, så kallad visselblåsning. Sektionen har en väl beskriven process för detta och ett samarbete med organisationen Ethos International, dit det går att anonymt anmäla misstankar. Beskrivningen finns dock enbart publicerad på de interna medlemssidorna, inte på den externa hemsidan, vilket FRII-koden kräver.

Det finns även två andra krav som vid en kontroll enbart fanns beskrivna på medlemssidorna, men inte på den externa hemsidan: det ska finnas namn på valberedningens ledamöter och det ska finnas en beskrivning av vilka placeringsformer för kapital som organisationen har beslutat att använda. GK har haft kontakt med sekretariatet, som avser att lägga till den saknade informationen på hemsidan. Vi rekommenderar kommande GK att följa upp detta.

4.2 Effektrapporten

Ett av FRII:s krav är att Amnesty årligen ska ta fram en effektrapport, som visar för givare, allmänhet och andra intressenter vilken nytta organisationen gör. Effektrapporten förväntas dels beskriva de mål och nyckeltal som organisationen mäter framsteg mot, dels beskriva utfallet gentemot de målen. FRII:s instruktion för rapporten uppmanar organisationer att "sträva efter att beskriva resultat och effekter av det ni gör snarare än aktiviteter". Rapporten förväntas följa FRII:s mall och instruktioner så att det ska vara möjligt att jämföra rapporter från olika organisationer.

Under rubriken "Hur vet vi om svenska Amnesty gör framsteg" beskrivs hur sektionen systematiskt arbetar med mål och målstyrning: "Amnesty planerar mål- och resultatstyr. Det innebär att vi ser en kedja från våra aktiviteter till förväntad effekt. Utifrån analyser säkerställer vi att våra aktiviteter faktiskt leder till de effekter vi vill uppnå." Sedan ger sektionen exempel på olika kvalitativa och kvantitativa nyckeltal som används för att mäta om det skett framsteg inom ett visst område. GK saknar dock en koppling till de nyckeltalen i nästkommande kapitel som handlar om utfall och effekter, och efterlyser att rapporten på ett tydligare sätt åskådliggör vad sektionen har uppnått för effekt kring de mål och nyckeltal som nämns.

GK upplever även att kapitlet "Vad har vi åstadkommit så här långt?" bitvis har större fokus på just aktiviteter än på effekter. Ett exempel är avsnittet om svensk vapenexportlagstiftning och Krigsmaterielexportöversynskommittén (KEX), som enbart beskriver vad sektionen gjort, inte vad effekten blev. I samma kapitel är det även otydligt om det är den svenska sektionen eller den internationella rörelsen som agerat, exempelvis i avsnittet om temaområdet "Värna yttrandefriheten och skydda människor mot diskriminering". GK inser att det kan vara svårt att särskilja vad som är effekten av just svenska sektionens arbete när den är en del av hela den internationella rörelsens aktioner.

Vi tror dock att det skulle framgå tydligare vad den svenska sektionen uppnått om rapporten tydligare kopplade effekten till sektionens nyckeltal.

GK rekommenderar därför sektionen att tydligare koppla texten till vad den svenska sektionen uppnått och till sektionens nyckeltal för måluppfyllelse.

4.3 Amnestyfonden och FRII

Amnestyfonden är inte medlemmar i FRII och är därför inte formellt bundna av FRII:s kvalitetskod. Det är dock sektionens insamlade medel som används i fondens arbete, så för både sektionen och medlemmar/givare är det relevant att veta att den andel av sektionens pengar som går till fondens verksamhet används på "rätt sätt" och att de gör nytta. Det ska nämnas att vi inte har sett några som helst tecken på att så inte är fallet. Det GK efterlyser är att det tydligt visas för medlemmar och givare att fonden har samma internkontroll och styrning som sektionen, samt att det visas hur de insamlade medlen används och vad de gör för nytta.

GK rekommenderar därför att det kommande samarbetsavtalet mellan den svenska sektionen och Amnestyfonden inkluderar hur sektionen vill att fonden förhåller sig till kvalitetskoden samt inom vilka områden fonden förväntas genomföra åtgärder. GK rekommenderar även att effekterna av fondens arbete omnämns i sektionens effektrapport eftersom det är sektionens insamlade medel som finansierar arbetet.

Granskningskommittén, 28 mars 2016

Hanna Roberts

Erik Zachrisson

Lisa Dahlberg

Nina Virkkala

